

จิราพรรณ เอี่ยมแก้ว : กลวิธีการแสดงเป็นนางวิพาร์ ในละครนอกเรื่องไชยเชษฐ
 (WILAR DANCE TECHNIQUES IN LAKON NOK "CHAIYACHET")
 อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.สวภา เวชสุรกันย์, 394 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษากลวิธีการแสดงเป็นนางวิพาร์ ในละครนอกเรื่องไชยเชษฐ เกี่ยวกับความเป็นมาของบทบาทการแสดงของนางวิพาร์ องค์ประกอบของการรำของนางวิพาร์ กระบวนท่ารำ และกลวิธีการรำของนางวิพาร์ โดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากการสัมภาษณ์ อาจารย์นพรัตน์ หวังในธรรม อาจารย์เฉลิมศักดิ์ เข็นสำราญ ศึกษาจากการแสดงจริงและวีดิทัศน์ การแสดง รวมถึงการฝึกปฏิบัติท่ารำ

ผลการศึกษาพบว่า นางวิพาร์เป็นตัวละครที่เป็นแมวหรือสัตว์เดียรัจฉาน มีความสามารถและความรู้ลึกซึ้งนึกคิดแบบมนุษย์ เป็นพี่เลี้ยงคอยรับใช้และช่วยเหลือนางสุวิงชาตลอดทั้งเรื่อง นางวิพาร์มีบทบาทเด่น 3 ตอน คือตอนอุบายนางทั้งเจ็ด ตอนพบพระโอรส และตอนนางแมวเย็บขุมละครนอกเรื่องไชยเชษฐนิยมแสดงมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน โดยมีเนื้อเรื่องย่อคือ พระไชยเชษฐคิดว่านางสุวิงชาตลอดถูกเป็นท่อนไม้จึงขับไล่นางสุวิงชาโดยมีนางวิพาร์ติดตามไปด้วย เมื่อพระไชยเชษฐออกติดตามนางสุวิงชา ในที่สุดก็ได้พบกับพระนารายณ์เิบศร์ผู้เป็นลูกและนางสุวิงชา พระไชยเชษฐและนางสุวิงชาจึงคืนดีกัน

ลักษณะท่ารำของนางวิพาร์เลียนแบบธรรมชาติของแมว เน้นการรำตีบทสอดแทรกอารมณ์ด้วยท่าทางการแสดงท่ารำมักรำแบบร่อนรน สะบัดสะบิ้ง ลอยหน้า ห่มเข้าแรง โนมลำตัวไปข้างหน้ามาก กระโดดลอยตัว การรำบางท่าสอดแทรกกิริยาการกระแอมกระไอ และส่งเสียงร้องอย่างแมว หลักอันเป็นกลวิธีการรำคือ นางแมวต้องแสดงออกทางสีหน้า สื่อออกมาด้วยดวงตา แต่การแสดงออกทางแวตานั้นต้องมีความสอดคล้องกับหน้าตาที่แสดงด้วย กลวิธีการแสดงที่ผู้แสดงที่เป็นมนุษย์ต้องแสดงความเป็นแมว คือการจินตนาการว่าตนเองเป็นแมวจริง ๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการเข้าใจในบทละครอย่างท่องแท้และการเรียนรู้พฤติกรรมของแมวตามธรรมชาติ จะเป็นส่วนเสริมบุคลิกของนางวิพาร์ให้ชัดเจนมากกระทั่งผู้ชมเข้าใจว่าเป็นแมวจริงๆ

การวิจัยกลวิธีการรำของตัวละครที่มีบุคลิกพิเศษมีน้อยมาก ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่วงการนาฏศิลป์ต่อไป

KEY WORD : WILAR DANCE TECHNIQUES IN LAKON NOK "CHAIYACHET"

CHIRAPHAN IEAMKAEW : WILAR DANCE TECHNIQUES IN LAKON NOK
"CHAIYACHET". THESIS ADVISOR : SAVAPARR VECHSURUCK, 394 pp.

This thesis is to study performance techniques of Wilar, a leading character in Lakon Nok named Chaiyachet including its history, performance elements, dance patterns, technique and style. Research methodology are documentary, interviewing experts, observing real performance and VCD, and researcher's training with the experts.

The research finds that Wilar is a cat who can think and act as a human being. She is the maid in service of Queen Suwincha. Her outstanding role appears in 3 episodes: Trickery of the Seven Concubines, Finding the Prince, and Mocking the King. Chaiyachet has been performed since Ayutthaya period. Its story is about King Chaiyachet is lured by his seven concubines to believe that Suwincha, his Queen, gives birth as a piece of wood. The Queen with Wilar is sent into exile. The King, after knowing the truth, goes out to search for his Queen. On his way, he is challenged by Naraithibet who is actually his son. He takes him to meet the Queen. While the King is waiting at the city gate, Wilar comes out and mocks him. Finally, the King and Queen meet with happiness.

Wilar's dance is characterized by the nature of the cat such as swift movements, facial expressions strongly knee flexing, leaning forward most of the time, jumping, and producing some cat sounds. Dancer who portrays Wilar's role must understand the nature of movements and emotions of the cat in order to play this role perfectly.

Researches on dance techniques for these special roles are rare. There should be more studies in order to enrich the dance knowledge.